

Тамара
БОЙКО

“Я такий, який є, Я - Остап Ступка”

Остап Ступка
у виставі
“Записки
божевільно-
го”.
Київський
театр
імені
І.Франка.

*Рухливий і тендітний хлопчина рано прагнув подорослішати: вчився відповідати за свої вчинки, формував власні судження, самотійно приймав рішення - і до театрального інституту сам надумав вступати. Коли ж з'явилася ознака зрілості - вуса, студент-першокурсник розставатися з ними не мав наміру. Хоча керівник курсу, знаний і авторитетний майстер Леонід Артемович Олійник не схвалював це, навіть наполегливо зауважував: “Завалиш курсову. Як ти покажеш мавпу? У неї найвиразніші - губи, а твої закриті вусами”. Та коли побачив на іспитах Остапа без вусів, серйозно, мов даючи напуття, мовив:
“А З ТЕБЕ БУДУТЬ ЛЮДИ”.*

Та початок театрального життя для Ступки-молодшого був драматичним. Мрія випускників-ентузіастів створити свій театр - розбилася. Цілий рік Остап поза театром. Проводжав батьків на репетиції, ходив на їхні вистави (мама працювала на сцені Київської опери). А сам... Іноді читав передачі на радіо, траплялися невеличкі ролі в кіно.

Нарешті, сталося - його зарахували до академічного театру імені І.Франка. Дехто радив взяти псевдонім - нелегко, мовляв, початківцю пасувати до значущості уславленого прізвища. Остап розсудив по-своєму: "Я такий, як є, я - Остап Ступка, і сприймайте мене таким, а я доведу, що також дещо вмію".

І ось з'явилася афіша, на якій їхні імена стояли поряд:

"Тев'є - нар. арт. СРСР, лауреат Державної премії СРСР та Державної премії України ім. Тараса Шевченка **БОГДАН СТУПКА**.

Перчик - **ОСТАП СТУПКА**".

То була **ПЕРША РОЛЬ**

на уславленій сцені, перша зустріч з режисурою Сергія Данченка.

Майже вісім сезонів вистава "Тев'є-Тевель" залишається хвилюючим враженням для глядачів різних поколінь, об'єднуючи їх, викликаючи священний трепет перед мистецтвом Сцени.

Перчик і Тев'є зустрічаються на самому початку вистави й існують поряд аж до її завершення. Протягом сценічного життя найбільше змін зазнає образ Перчика. У цьому складність і привабливість ролі.

Не без гонору і самовпевненості, проте зберігаючи шанобу до старших, повчає Перчик мудрого Тев'є того, як нові революційні ідеї змінять їхнє життя. Він сповнений гордості за свою місію агітатора, поважно походжає, гордо тримаючи перев'язаний стос книжок. Та от Тев'є запропонував Перчику разом тягти воза. Юнак досить впевнено підставляє плече - віз ані рух. Зворушливий і розгублено-кумедний, він напружив сили - куди поділася ота наївна зарозумілість. Проста фізична дія повернула студента до справжньої суті життя з його щоденними турботами і цінностями.

Заявивши характер, актор розвиває його, збагачуючи новими рисами. Неможливо відвести очей від закоханого Перчика, стільки в ньому обволікаючої ніжності, серйозності намірів, милої містечкової елегантності. А у пластиці актора з'явилася грайлива вкрадливість. Та найповніше щастя свого закоханого героя передає О.Ступка у танці. Він весь у владі запального музичного ритму, здається, що саме він, його сповнені енергії і краси рухи правлять стихією танцю (от де виявилися мамині гени!). У глядачів аж дух перехоплює.

Та от Перчик зовсім інший, помітно змужнілий після драматичних подій студентської демонстрації. Сумно прощається з нареченою перед засланням до Сибіру. З якою жертівністю радить коханій відмовитися від нього. Коли ж Голд із зимовими речами стала поряд, з очей Перчика бризнула нестримна хлоп'яча радість. Замішана на драматизмі, вона викликала шем і сльози у глядачів.

У цій ролі розкрився тип індивідуальності актора, потяг до ексцентрики, до своєї ліричної теми, в якій наїв, ширість, безпосередня театральність. Поеднання цих якостей зустрічається не так вже й часто. Справді щасливе обдаровання!

РАДІСНЕ ВІДЧУТТЯ АКТОРСТВА

завжди привертає глядачів, несе у собі таємниці, мов загадки. Тут немає місця буденній досвідченості - цій похмурій вбивці театру, яка підстерігає його щоразу, коли гра актора набуває розважливої впевненості і перестає дивувати.

На ризикованій межі клоунади веде О.Ступка роль принца-дофіна Карла у мюзиклі "Біла ворона". Скільки пихи в цьому зманіженому, інфантильному молодикові, якому полум'яна Жанна присвятила свій подвиг. Як важко йому приймати рішення, з якою надією поглядає на Блазня, чекаючи підказки. А діставши її, вмиль перетворюється на зарозумілого диктатора. Цікаво виконує актор арії принца. У цій виставі франківці продемонстрували високі вокальні здібності. Остап співочого голосу не має. (Куди поділися гени діда - співака Львівської опери?) Він запропонував речитатив-

ну манеру виконання. У ній примхливість, манірність, накази, зрив нот - все грає на характер Карла. Остап виявився своїм у стихії музичної вистави. Не лише співи, музичною стала вся роль, весь її пластичний та інтонаційний малюнок.

Ексцентрика, гротеск, ліризм об'єднані у творенні О.Ступкою ролі Люценцію у життєрадісній і мудрій виставі "Приборкання норовливої" за В.Шекспіром. Вигадки, несподіванки, відверта радість від перебування на сцені творять мистецтво яскраве і веселе.

Для шекспірівської п'єси необхідним є опанування таким важливим засобом сценічної виразності, як слово. Молодий актор не лише володіє ним прекрасно, а й поєднує з дією. Бо йде не за текстовою логікою, а за дійовою. І слово набуває свого справжнього смислу.

Висока культура донесення слова виявилася ще у такій складній виставі, як "Записки божевільного" за М.Гоголем. Постановник В.Сечін побудував дію на двох акторах: один виконує роль Поприщіна (Богдан Ступка), другий - всі інші. Всіх інших, включаючи собак, грав Остап Ступка. Батько і син з успіхом показували цей складний філософський твір у Сполучених Штатах Америки. Отже, маємо **ВРАЖЕННЯ АМЕРИКАНЦІВ**.

У Нью-Йорку зіграли де-

**Кінопроба
до фільму
"Поза
межами
болю".
1989.**

в'ять вистав при аншлагах. Потім були Чикаго, Детройт, Клівленд, Філадельфія, Вашингтон. Газети відгукнулися одразу, назвали Богдана Ступку сером Лоренсом Олів'є з України. Не обминули увагою і Остапа. Рецензент газети "BAYNEWS" писав: "Київський академічний театр представлено лише двома акторами: батьком і сином. Але ж якими акторами! Я побачив тут ще одне підтвердження життєвості принципу великого педагога Песталоцці: "від батька - до сина". Найкращими педагогами, вчителями, наставниками є старші в родині майстра. Звідси виникнення, існування й розквіт славетних професійних династій, серед них, звичайно ж, і акторських".

Газета "Європейський мир" відзначила: "Важко собі уявити Поприщина-Ступку без наглядча Ступки-молодшого. Цей образ введено у драматургійну тканину театральної оповіді як антитезу, контрапункт головному герою як символ жорстокого придушення будь-якого інакомислення, введений тактовно, без будь-якого додавання тесту від себе. Цей образ існує на складних нюансах і підтекстах, дякуючи цікавій, гострій грі Остапа Ступки".

Американці прийняли театральне мистецтво України, отже, актори підтримали престиж нашої держави.

КОЛО ПОЧУТТІВ,

яке відтворює на сцені Остап Ступка, доволі широке. У патетично-філософській виставі "Мерлін", поставленій С.Данченком за п'єсою німецького письменника Т.Дорста, молодий актор грає дві протилежні ролі: Модреда - циніка, вбивцю, гвалтівника і Галаада - позитивного героя, який з'являється у фіналі в сяючо-білому костюмі й викриває зло. Поеднання таких персонажів допомогло знайти протилежні риси в кожному, збагатити кожного від антипода. А форма існування на сцені - через фарс до драматизму. Напружено і цікаво.

І вже зовсім інші барви знаходить О.Ступка у ролі писаря з водевілю М.Кропивницького "По ревізії". Він так кумедно залицяється до Приськи, так весело співіснує з партнерами, що отримує в нагороду від вдячного залу вибухи сміху. Воістину торже-

ствуюча віра у Гру! Вистава показала, що Остап Ступка наділений благородним акторським даром: гостре відчуття ансамблю, потреба в спілкуванні з партнером, вміння з повною віддачею реалізувати пропозиції режисера.

А у виставі "Коло" за С.Моемом, що йде на сцені театру "Браво", Остап відтворює кохання ліричне, утаємничене.

Пробує себе на телебаченні. Пригадуєте безпосереднього і "заводного" ведучого у молодіжній програмі "Бомба"? Так, це він, Остап Ступка. Відповідно до сучасних вимог озвучує українською і англійською мовами фільми, що є хорошим тренажем роботи над словом. На жаль, стосунки з кіно поки що не склалися. А шкода. Кінопроби зафіксували зовсім несподіване обличчя актора.

Та головне - театр. Свій, рідний, можна сказати уже династичний, бо й син Дмитрик з'являється на кону. У виставі "Сни за Кобзарем" глядачі гаряче аплодують малому хлопчикові, який проникливо і щиро читає поезії Тараса Шевченка.

Минулий рік для Остапа Ступки був щасливим - він зіграв у двох шекспірівських виставах. У "Королі Лірі" Сергій Данченко доручив йому роль Едгара. Мені довелося спостерігати, як шукав актор точну природу емоції, фізичну дію, що допоможе знайти потрібне самопочуття на сцені.

Своєрідне і досить ризиківане вирішення вистави

С.Данченком - показ трагедії через фарс - можливе лише за наявності відповідної акторської тупи. Остап працює саме в такому ключі. А це зовсім не просто, бо його героєм незаперечно позитивний персонаж, носій ідеалів вірності й синівської любові. Та всі епізоди під час бурі дали можливість розкрити оте вміння поєднати ексцентрики з проникливим ліризмом. Здається, актор одержує насолоду від подвійної гри, коли його Едгар "підіграє" Ліру, коли супроводжує свого ошуканого батька. Як природно переходить він до зовсім відкритого, щирого страждання над тілом батька.

Знайдено багато. Та кожна вистава вимагає удосконалення. Серйозне ставлення до роботи спонукає художницьку сміливість, обіцяє творення мистецтва. Нехай буде так!

Остап Ступка у виставі "Приборкання норовливої". Київський театр імені І.Франка.

З батьком і працювати радісно і подорожувати весело.

